

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός Γνωμοδότησης 47/2023
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(Τμήμα ΣΤ΄)
Συνεδρίαση της 5ης Απριλίου 2023**

Σύνθεση

Πρόεδρος: Γεώργιος Κανελλόπουλος, Αντιπρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Μέλη: Ανδρέας Ανδρουλιδάκης, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ., Ασημίνα Ροδοκάλη, Πέτρος Κωνσταντινόπουλος, Χαράλαμπος Μπρισκόλας, Κωνσταντίνος Ζαμπάρας, Αντώνιος Παπαγεωργίου, Μαρία Δεληγιάννη, Μαρία Μπασδέκη, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Αδαμαντία Λάμπρου, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ. (γνώμη χωρίς ψήφο)

Αριθμός Ερωτήματος: Το έγγραφο με αριθμό πρωτοκόλλου ΓΔΟΥ/οικ.61735/31-10-2022 της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών Γραφ. Προϊστ. Γενικής Διεύθυνσης του Υπουργείου Υγείας, που υπογράφεται από τον Υπουργό Υγείας.

Περίληψη Ερωτήματος: Ερωτάται εάν το ανώτατο όριο αποδοχών του άρθρου 28 του ν. 4354/2015 (ΦΕΚ Α΄176) αφορά τις «πάσης φύσεως» τακτικές αποδοχές εργασίας, αυτές δηλαδή που οφείλονται για παρεχόμενη εργασία εντός του προβλεπόμενου ωραρίου του υπαλλήλου ή εάν αφορά και τις αποζημιώσεις για υπερωριακή απασχόληση των υπαλλήλων για παρεχόμενη εργασία για έκτακτες και εξαιρετικές υπηρεσιακές ανάγκες, δεδομένου ότι αυτές δεν κατονομάζονται

ρητώς στην ως άνω διάταξη.

Στο πιο πάνω ερώτημα, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα ΣΤ΄) γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό:

Από το προαναφερθέν έγγραφο της υπηρεσίας και τα στοιχεία που το συνοδεύουν προκύπτουν τα εξής:

1.Ο Προϊστάμενος της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Υγείας Θ.Κ., με τη με αριθ. πρωτ. 44167/28.07.2022 αίτησή του, ζήτησε από το αρμόδιο Τμήμα Μισθοδοσίας της Διεύθυνσης Οικονομικής Διαχείρισης της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Υγείας την εκκαθάριση και καταβολή της αποζημίωσης για την καθ' υπέρβαση του υποχρεωτικού του ωραρίου, πραγματοποιηθείσα από τον ίδιο εργασία (αποζημίωση υπερωριακής απασχόλησης) κατά το χρονικό διάστημα από το έτος 2018 έως και τον μήνα Μάιο του 2022, ισχυριζόμενος ότι η αποζημίωση για τις πραγματοποιηθείσες υπερωρίες δεν εντάσσεται στο όριο - πλαίσιο της υπέρβασης των αποδοχών του Γενικού Γραμματέα Υπουργείου.

Ακολούθως, το Τμήμα Μισθοδοσίας απέστειλε προς τον αιτούντα το με αριθ. πρωτ. Β3γ/Γ.Π.οικ.47233/12-8-2022 έγγραφο, με το οποίο ζητήθηκε, προκειμένου η εν λόγω υπηρεσία να είναι σε θέση να ελέγξει την ορθότητα των περικοπών που γίνονται αυτόματα από το Σύστημα/Πρόγραμμα Μισθοδοσίας, να την ενημερώσει εγγράφως ποια είναι τα ποσά που εισέπραξε από το Δημόσιο ή από φορείς του Δημοσίου (εκτός του Υπουργείου Υγείας), αναλυτικά ανά μήνα, π.χ. πρόσθετες αμοιβές, συντάξεις, αποζημιώσεις, λοιπές απολαβές, για τα αναφερόμενα στην αίτησή του χρονικά διαστήματα.

Σε απάντηση αυτού του εγγράφου ο Θ.Κ. υπέβαλε προς τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Οικονομικής Διαχείρισης την από 18-8-2022 αίτηση-αναφορά (που έλαβε αριθ. πρωτ. 47772/18-8-2022), με την οποία επανήλθε στο περιεχόμενο της από 27-7-2022 (με αριθ. πρωτ. 44167/28-7-2022) αναφοράς του.

Επί της τελευταίας αίτησης – αναφοράς του Θ.Κ. δεν υπήρξε έγγραφη απάντηση από την αρμόδια υπηρεσία και ήδη, συναφώς, τίθεται το ερώτημα εάν το ανώτατο

όριο αποδοχών του άρθρου 28 του ν.4354/2015 (ΦΕΚ Α΄ 176) αφορά τις «πάσης φύσεως» τακτικές αποδοχές εργασίας, αυτές δηλαδή που οφείλονται για παρεχόμενη εργασία εντός του προβλεπόμενου ωραρίου του υπαλλήλου ή εάν αφορά και τις αποζημιώσεις για υπερωριακή απασχόληση των υπαλλήλων για παρεχόμενη εργασία για έκτακτες και εξαιρετικές υπηρεσιακές ανάγκες δεδομένου ότι αυτές (αποζημιώσεις) δεν κατονομάζονται ρητώς στην ως άνω διάταξη.

2. Κατόπιν των ανωτέρω, η ερωτώσα υπηρεσία, με το με αριθ. πρωτ. ΓΔΟΥ/οικ.61735/31-10-2022 έγγραφο της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών Γραφ. Προϊστ. Γενικής Διεύθυνσης του Υπουργείου Υγείας, που υπογράφεται από τον Υπουργό Υγείας υπέβαλε το ανωτέρω ερώτημα, όπως αυτό αναφέρεται στην «Περίληψη ερωτήματος».

3. Με το με αριθ. πρωτ. 235-1898/106240/8-11-2022 έγγραφο του Γραφείου Νομικού Συμβουλίου στο Υπουργείο Υγείας προς την ερωτώσα υπηρεσία ζητήθηκε να μεριμνήσει αυτή για την άμεση αποστολή στο Γραφείο του Νομικού Συμβουλίου στο Υπουργείο Υγείας των απόψεων της αρμόδιας υπηρεσίας του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους επί του εν λόγω ερωτήματος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 8 παρ. 2 εδ. γ΄ του ν. 4831/2021 (ΦΕΚ Α' 170) «Οργανισμός του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (ΝΣΚ) και κατάσταση των λειτουργιών και των υπαλλήλων του και άλλες διατάξεις».

4. Κατόπιν του προαναφερόμενου εγγράφου του Γραφείου Νομικού Συμβουλίου στο Υπουργείο Υγείας, με το με αριθ. πρωτ. 64648/14-11-2022 έγγραφο της ερωτώσας υπηρεσίας (υπογεγραμμένο από τον Θ.Κ.), διαβιβάστηκαν στο Γραφείο Νομικού Συμβουλίου στο Υπουργείο Υγείας τα κάτωθι, με προγενέστερη του ερωτήματος χρονολογία, έγγραφα: 1) Η με αριθ. πρωτ. 44167/28-7-2022 αίτηση - αναφορά του Προϊστάμενου της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Υγείας Θ.Κ., 2) το με αριθ. πρωτ. ΓΔΟΥ/οικ.49981/1-9-2022 έγγραφο ερώτημα του Προϊστάμενου της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Υγείας Θ.Κ. προς τη Διεύθυνση Εισοδηματικής Πολιτικής/Γενικό Λογιστήριο του Κράτους και 3) οι με αριθ. πρωτ. 2/144386/ΔΕΠ/8-9-2022 έγγραφες απόψεις της Διεύθυνσης Εισοδηματικής Πολιτικής, της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικής Πολιτικής και Προϋπολογισμού του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, σύμφωνα με το περιεχόμενο των οποίων οι αποζημιώσεις για

υπερωριακή απασχόληση του προσωπικού εμπίπτουν στο ανώτατο όριο αποδοχών του άρθρου 28 του ν. 4354/2015.

5. Επειδή οι με αριθ. πρωτ. 2/144386/ΔΕΠ/8-9-2022 έγγραφες απόψεις της Διεύθυνσης Εισοδηματικής Πολιτικής, της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικής Πολιτικής και Προϋπολογισμού του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους δεν συνόδευαν το υποβληθέν ερώτημα (ήτοι το από 31-10-2022 και με αριθ. πρωτ. ΓΔΟΥ/οικ.61735 έγγραφο της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών Γραφ. Προϊστ. Γενικής Διεύθυνσης του Υπουργείου Υγείας) αλλά είναι προγενέστερες αυτού, με το με αριθ. πρωτ. 235-2244/106240/6-12-2022 έγγραφο του Γραφείου Νομικού Συμβουλίου στο Υπουργείο Υγείας προς τη Διεύθυνση Εισοδηματικής Πολιτικής του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, διαβιβάστηκε το ερώτημα και ζητήθηκαν οι σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 8 παρ. 2 του ν. 4831/2021 απόψεις του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους επ' αυτού.

6. Με το με αριθ. πρωτ. 2/186180/ΔΕΠ.4-1-2023 έγγραφο της Διεύθυνσης Εισοδηματικής Πολιτικής (Τμήματος Γ' Εφαρμογής Ενιαίου Μισθολογίου) του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, το οποίο περιήλθε στο Γ.Ν.Σ. του Υπουργείου Υγείας την 9-1-2023, παρασχέθηκαν οι προβλεπόμενες στο άρθρο 8 παρ. 2 του ν. 4831/2021 απόψεις. Στο έγγραφο αυτό εκτίθεται επί λέξει: *«Σε απάντηση του ανωτέρω σχετικού σας εγγράφου, από πλευράς δικής μας αρμοδιότητας σας πληροφορούμε ότι με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 28 του ν.4354/2015 σε συνδυασμό με τις οδηγίες της αριθ.2/31029/ΔΕΠ/6-5-2016 (ΑΔΑ: ΩΛ9ΣΗ-ΟΝΜ) σχετικής εγκυκλίου του Αναπλ. Υπουργού Οικονομικών, προβλέπεται ότι οι πάσης φύσεως αποδοχές και πρόσθετες αμοιβές ή απολαβές, ή σύνταξη, που καταβάλλονται στους λειτουργούς ή υπαλλήλους ή μισθωτούς με σχέση εργασίας δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου των φορέων του άρθρου 1 του αυτού νόμου, των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων, της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού και του Λιμενικού Σώματος, απαγορεύεται να υπερβαίνουν τις εκάστοτε αποδοχές Γενικού Γραμματέα Υπουργείου. Βάσει των ανωτέρω, είναι προφανές ότι η ωριαία αποζημίωση για εργασία καθ' υπέρβαση του υποχρεωτικού ωραρίου αποτελεί πρόσθετη αμοιβή του υπαλλήλου και συνυπολογίζεται στο ανώτατο όριο αποδοχών του Γενικού Γραμματέα Υπουργείου.»*

Νομοθετικό πλαίσιο:

7. Στα άρθρα 103 παρ. 1 και 104 παρ. 1 και 2 του Συντάγματος ορίζεται ότι: «Άρθρο 103 1.Οι δημόσιοι υπάλληλοι είναι εκτελεστές της θέλησης του Κράτους και υπηρετούν το Λαό· οφείλουν πίστη στο Σύνταγμα και αφοσίωση στην Πατρίδα. Τα προσόντα και ο τρόπος του διορισμού τους ορίζονται από το νόμο.

Άρθρο 104 1.Κανένας από τους υπαλλήλους που αναφέρονται στο προηγούμενο άρθρο δεν μπορεί να διοριστεί σε άλλη θέση δημόσιας υπηρεσίας ή οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου ή δημόσιας επιχείρησης ή οργανισμού κοινής ωφέλειας. Κατ' εξαίρεση μπορεί να επιτραπεί με ειδικό νόμο ο διορισμός και σε δεύτερη θέση, εφόσον τηρούνται οι διατάξεις της επόμενης παραγράφου. 2. Οι κάθε είδους πρόσθετες αποδοχές ή απολαβές των υπαλλήλων του προηγούμενου άρθρου δεν μπορεί να είναι κατά μήνα ανώτερες από το σύνολο των αποδοχών της οργανικής τους θέσης.»

8. Στις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 1 και της παραγράφου 1 του άρθρου 6 του ν. 1256/1982 «Για την πολυθεσία, την πολυαπασχόληση και την καθιέρωση ανωτάτου ορίου απολαβών στο δημόσιο τομέα...» (Α' 65), ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 1. Πολυθεσία. 1.Απαγορεύεται στους λειτουργούς ή υπαλλήλους έμμισθους και άμισθους πολιτικούς και στρατιωτικούς ή μισθωτούς που απασχολούνται στο Δημόσιο και τα Κρατικά Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου και Ιδιωτικού Δικαίου του άρθρου 9 του ν.1232/1982 και, άσχετα από τη φύση της σχέσεως που τους συνδέει με το Δημόσιο ή το νομικό πρόσωπο, να διορισθούν ή προσληφθούν και σε δεύτερη θέση ή απασχόληση στο δημόσιο τομέα αυτό, τόσο στην ημεδαπή, όσο και στην αλλοδαπή. 2. Επίσης ως δεύτερη απασχόληση δεν νοείται η απασχόληση που δεν είναι κατά πλήρες ωράριο εργασίας, εφόσον η καταβαλλόμενη γι' αυτή ακαθάριστη αμοιβή δεν υπερβαίνει το βασικό μισθό του 6ου βαθμού και το σύνολο των καθαρών τακτικών απολαβών και από τις δύο απασχολήσεις ή τη θέση και τη μερική απασχόληση δεν υπερβαίνει το διπλάσιο του βασικού μισθού του 2ου βαθμού. Η πολλαπλή απασχόληση επιτρέπεται με τον περιορισμό ότι το σύνολο των καθαρών τακτικών απολαβών δεν μπορεί να υπερβαίνει το βασικό μισθό του 3ου βαθμού....

Άρθρο 6. Ανώτατο όριο απολαβών. 1 Οι συνολικές μηνιαίες καθαρές απολαβές, από οποιονδήποτε φορέα, όπως αυτές προσδιορίζονται με την κατ' εξουσιοδότηση

της παρ. 1 του άρθρου 2 του παρόντος υπουργική απόφαση, που προέρχονται από την άσκηση εργασίας, λειτουργήματος, έργου ή οποιαδήποτε άλλη απασχόληση ή από συνταξιοδοτικό ή ασφαλιστικό φορέα κύριας και οποιασδήποτε επικουρικής ασφάλισης των μισθωτών γενικά και λειτουργών του δημόσιου τομέα του άρθρου 1 του παρόντος, δεν επιτρέπεται να υπερβαίνουν το 50/πλάσιο του εκάστοτε τεκμαρτού ημερομισθίου της κατά το άρθρο 37 του α.ν. 1846/1951 (ΦΕΚ 179 Α') 22ης ασφαλιστικής κλάσης του Ι.Κ.Α.»

9. Στα άρθρα 29 και 41 παρ. 2 του ν. 3528/2007 «Κύρωση του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ.» (Α' 26), ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 29 «Χρόνος παροχής εργασίας 1. Ο υπάλληλος παρέχει την εργασία του μέσα στον οριζόμενο από τις κείμενες γενικές ή ειδικές διατάξεις χρόνο. 2. Εφόσον έκτακτες και εξαιρετικές υπηρεσιακές ανάγκες το επιβάλλουν, ο υπάλληλος οφείλει να εργαστεί και πέρα από το χρόνο εργασίας ή σε μη εργάσιμες ημέρες. Στην περίπτωση αυτή καταβάλλεται στον υπάλληλο αποζημίωση σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.» Άρθρο 41: «.... 2. Οι κάθε είδους πρόσθετες αποδοχές ή απολαβές των υπαλλήλων δεν μπορεί να είναι κατά μήνα ανώτερες από το σύνολο των αποδοχών της οργανικής τους θέσης».

10. Με το άρθρο 2 παρ. 1, 4 και 5 του ν. 3833/2010 «Προστασία της εθνικής οικονομίας-Επείγοντα μέτρα για την αντιμετώπιση της δημοσιονομικής κρίσης» (Α' 40), με τίτλο «Ανώτατο όριο αποδοχών και πρόσθετων αμοιβών», όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 90 παρ. 5 του ν. 3842/2010 (Α' 58), το άρθρο 36 παρ. 2 του ν. 3848/2010 (Α'71) και το άρθρο 27 παρ. 1 του ν. 4024/2011 (Α'226) προβλέφθηκαν τα ακόλουθα:

1. Οι πάσης φύσεως αποδοχές και πρόσθετες αμοιβές ή απολαβές «ή σύνταξη» που καταβάλλονται στους λειτουργούς ή υπαλλήλους ή μισθωτούς με σχέση εργασίας δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α., των Ενόπλων Δυνάμεων, της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού και του Λιμενικού Σώματος απαγορεύεται να υπερβαίνουν τις αποδοχές Γενικού Γραμματέα Υπουργείου, όπως αυτές κάθε φορά καθορίζονται, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η οικογενειακή παροχή, τα επιδόματα εορτών και αδείας, καθώς και τα επιδόματα των παραγράφων 7, 8 και 9 του άρθρου 12 του ν. 3205/2003. Στο ανωτέρω όριο δεν

συνυπολογίζεται το επίδομα για υπηρεσία στην αλλοδαπή, όπως προβλέπεται από τις ισχύουσες διατάξεις όπως και οι αμοιβές από κάθε είδους προγράμματα χρηματοδοτούμενα από διεθνείς ή ιδιωτικούς πόρους των ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων που επιχορηγούνται και εποπτεύονται από το Κράτος, καθώς και των Ε.Λ.Κ.Ε. των Α.Ε.Ι.....

4. Από το όριο που ορίζεται στην παράγραφο 1 εξαιρούνται: α) οι δικαστικοί λειτουργοί και το κύριο προσωπικό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (Ν.Σ.Κ.), για τους οποίους ως ανώτατο όριο αποδοχών και πρόσθετων αμοιβών ή απολαβών, ορίζονται οι εκάστοτε αποδοχές του Προέδρου του Αρείου Πάγου χωρίς οικογενειακή παροχή και β) οι ιατροί του Ε.Σ.Υ., για τους οποίους ως όριο ορίζεται το προβλεπόμενο στο άρθρο 6 παρ. 1 του ν. 3808/2009 (ΦΕΚ 227 Α).

5. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος άρθρου καταργείται κάθε γενική ή ειδική διάταξη ή ρήτρα ή όρος συλλογικής σύμβασης εργασίας, διαιτητικής απόφασης ή ατομικής σύμβασης εργασίας ή συμφωνίας, που καθορίζει αποδοχές και πρόσθετες αμοιβές ή απολαβές που υπερβαίνουν το ανώτατο όριο που ορίζεται στις προηγούμενες παραγράφους. Αποδοχές, πρόσθετες αμοιβές ή απολαβές που υπερβαίνουν το ανώτατο όριο των διατάξεων του άρθρου αυτού αναπροσαρμόζονται αυτοδίκαια στο αντίστοιχο όριο.

11. Στα άρθρα 7 παρ. 1, 13, 20 παρ. 1 (εδ. α', β', ζ' και η') και 28 παρ. 1 και 3 του κεφαλαίου Β' του ν.4354/2015 «Διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, μισθολογικές ρυθμίσεις κ.λπ.» (Α' 176), όπως ισχύουν, ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 7 1. Στις διατάξεις του παρόντος υπάγονται οι μόνιμοι και δόκιμοι πολιτικοί δημόσιοι υπάλληλοι, καθώς και οι υπάλληλοι με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου και ορισμένου χρόνου:

Άρθρο 13 Οι μηνιαίες τακτικές αποδοχές του υπαλλήλου αποτελούνται από το βασικό μισθό, τα επιδόματα και τις παροχές των άρθρων 15, 16, 17, 18 και 19 σύμφωνα με τις προϋποθέσεις χορήγησής τους, καθώς και την προσωπική διαφορά του άρθρου 27.

Άρθρο 20 Αποζημίωση για εργασία καθ' υπέρβαση του υποχρεωτικού ωραρίου

1. Η καθιέρωση με αποζημίωση εργασίας καθ' υπέρβαση του υποχρεωτικού ωραρίου των υπαλλήλων, επιτρέπεται μόνο για την αντιμετώπιση εποχικών, έκτακτων ή επείγουσών υπηρεσιακών αναγκών. Η υπερωριακή απασχόληση του

προσωπικού εγκρίνεται με απόφαση του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού, στην οποία αναφέρονται σαφή και συγκεκριμένα στοιχεία που δικαιολογούν την ανωτέρω υπερωριακή εργασία. Στην εν λόγω απόφαση δεν απαιτείται η σύμπραξη του Υπουργού Οικονομικών, όπως προβλέπεται από τις ρυθμίσεις της παρ. 3 του άρθρου 77 του ν. 4270/2014 (Α` 143).....

Στις αποφάσεις αυτές καθορίζεται ο αριθμός των υπαλλήλων, το χρονικό διάστημα και οι ώρες υπερωριακής απασχόλησής τους μέσα στα όρια των πιστώσεων του Προϋπολογισμού τους, μη επιτρεπομένης της επιβάρυνσης του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων.

Οι ανωτέρω αποφάσεις δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και ισχύουν από τη δημοσίευσή τους.

Άρθρο 28 Ανώτατο όριο αποδοχών

1. Οι πάσης φύσεως αποδοχές και πρόσθετες αμοιβές ή απολαβές ή σύνταξη, που καταβάλλονται στους λειτουργούς ή υπαλλήλους ή μισθωτούς με σχέση εργασίας δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου των φορέων του άρθρου 7, των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων, της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού και του Λιμενικού Σώματος, απαγορεύεται να υπερβαίνουν τις εκάστοτε αποδοχές Γενικού Γραμματέα Υπουργείου. Στο ανωτέρω όριο δεν συνυπολογίζεται το επίδομα υπηρεσίας στην αλλοδαπή, όπως προβλέπεται από τις ισχύουσες διατάξεις, τα προβλεπόμενα στα άρθρα 34 και 34Α του ν.2682/1999 (Α` 16) επίδομα, αμοιβές και αποζημιώσεις¹, καθώς και οι αμοιβές από κάθε είδους προγράμματα χρηματοδοτούμενα από διεθνείς ή ιδιωτικούς πόρους των ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων που επιχορηγούνται και εποπτεύονται από το κράτος, καθώς και των Ε.Λ.Κ.Ε. των Α.Ε.Ι.....

3. Από το όριο που ορίζεται στην παρ. 1 εξαιρούνται:

¹ Με το άρθρο 34 του ν.2682/1999 συστήθηκε στην Τράπεζα της Ελλάδος ειδικός λογαριασμός για τις ανάγκες της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας (Υ.Π.Α.), στον οποίο πιστώνεται μηνιαία το αποδιδόμενο από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για την Ασφάλεια των Πτήσεων (EUROCONTROL) ποσό και με το άρθρο 34^α προβλέφθηκε, μεταξύ άλλων, επιπλέον ποσό ως τέλος διαδρομής που ανέρχεται σε δέκα ευρώ ανά μονάδα εξυπηρέτησης διαδρομής και χρησιμοποιείται για τη χρηματοδότηση δαπανών της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας (Υ.Π.Α.) που συμβάλλουν στην τιμή μονάδας (unit rate) και στη βάση κόστους (cost base) των τελών διαδρομής.

α) Οι δικαστικοί λειτουργοί και το κύριο προσωπικό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (Ν.Σ.Κ.), για τους οποίους ως ανώτατο όριο αποδοχών και πρόσθετων αμοιβών ή απολαβών, ορίζονται οι μηνιαίες αποδοχές και τα επιδόματα του Προέδρου του Αρείου Πάγου, όπως ορίζονται με τον εκάστοτε μισθολογικό νόμο για τις αποδοχές των δικαστικών λειτουργών, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη η οικογενειακή παροχή, το επίδομα του άρθρου 56 του ν. 345/1976 (Α` 141), καθώς και η αποζημίωση της παρ. 3 του άρθρου 11 του ν. 3038/2002 (Α` 180), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 89 του ν. 4139/2013 (Α` 74). Το μηνιαίο επίδομα του άρθρου 56 του ν. 345/1976 για τη συμμετοχή των δικαστικών λειτουργών στο Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο (Α.Ε.Δ.) του άρθρου 100 του Συντάγματος, η αποζημίωση της παρ. 3 του άρθρου 11 του ν. 3038/2002, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 88 του ν. 4139/2013, για τη συμμετοχή τους στο Ειδικό Δικαστήριο των άρθρων 88 παρ. 2 και 99 του Συντάγματος, καθώς και η μηνιαία αποζημίωση της παρ. 2 του άρθρου 8 του ν. 3086/2002 (Α` 324) για τη συμμετοχή του Προέδρου του Ν.Σ.Κ. στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, καταβάλλονται στους δικαιούχους κατά παρέκκλιση των διατάξεων του προηγούμενου εδαφίου.

β) Οι ιατροί του Ε.Σ.Υ., για τους οποίους ως όριο ορίζεται το ποσό που αντιστοιχεί στον καταληκτικό βασικό μισθό (Μ.Κ. 16) του Συντονιστή Διευθυντή, πολλαπλασιαζόμενο με τον συντελεστή 2,06, στρογγυλοποιούμενο στην πλησιέστερη μονάδα ευρώ. Στα όρια των αποδοχών των ιατρών του Ε.Σ.Υ. δεν συνυπολογίζονται οι αμοιβές τους από τη συμμετοχή τους σε ερευνητικά προγράμματα χρηματοδοτούμενα από διεθνείς ή ιδιωτικούς πόρους των ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων των Ε.Λ.Κ.Ε.Α. των Υγειονομικών Περιφερειών.

γ) Οι Πρόεδροι, οι διευθύνοντες ή εντεταλμένοι σύμβουλοι των δημοσίων επιχειρήσεων του Κεφ. Α` του ν. 3429/2005 και των θυγατρικών τους, των οποίων οι μετοχές έχουν μεταβιβαστεί στην Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας Α.Ε. και οι οποίες είτε απασχολούν περισσότερους από τρεις χιλιάδες (3.000) εργαζόμενους είτε ο κύκλος εργασιών τους σε επίπεδο εταιρείας ή ομίλου υπερβαίνει τα εκατό (100) εκατομμύρια ευρώ. Για τον καθορισμό των εν γένει αποδοχών και πρόσθετων μεταβλητών αμοιβών, απολαβών και αποζημιώσεων των προσώπων της παρούσας περίπτωσης σύμφωνα με αξιολόγηση με συγκεκριμένους

ποιοτικούς και ποσοτικούς δείκτες απόδοσης, οι οποίες δεν μπορεί να υπερβαίνουν το ενενήντα τοις εκατό (90%) του ανώτατου ορίου της περίπτωσης α) της παρούσας παρ. , εφαρμόζονται οι διατάξεις του τελευταίου εδαφίου της παρ. 3 του άρθρου 22. (Η περ. γ' καταργήθηκε με το άρθρο 47 παρ. 3 ν. 4972/2022, ΦΕΚ Α 181) δ) Ο Διευθύνων Σύμβουλος και ο Πρόεδρος της εταιρείας «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (Ε.Ρ.Τ. Α.Ε.)», καθώς και ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου - Γενικός Διευθυντής της εταιρείας ΑΘΗΝΑΪΚΟ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ ΕΙΔΗΣΕΩΝ - ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ ΕΙΔΗΣΕΩΝ Α.Ε. (Α.Π.Ε. - Μ.Π.Ε. Α.Ε.), τηρουμένου πάντως του ανωτάτου ορίου της περ. α).

12. Στο άρθρο 11 του ν. 4790/2021 «Κατεπείγουσες ρυθμίσεις για την προστασία της δημόσιας υγείας από τις συνεχιζόμενες συνέπειες της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 κ.λπ.» (Α' 48) ορίζονται τα ακόλουθα:

«Άρθρο 11 Υπερωριακή απασχόληση προσωπικού Ε.Ο.Δ.Υ. Για την αντιμετώπιση των έκτακτων αναγκών του κορωνοϊού COVID-19, εφόσον εξακολουθεί να υφίσταται ο άμεσος κίνδυνος διασποράς του και για χρονικό διάστημα όχι πέραν της 30ής.6.2021, επιτρέπεται η εργασία καθ' υπέρβαση του υποχρεωτικού ωραρίου του προσωπικού του Εθνικού Οργανισμού Δημόσιας Υγείας (Ε.Ο.Δ.Υ.) με αποζημίωση. Η υπερωριακή απασχόληση του προσωπικού εγκρίνεται με απόφαση του αρμόδιου οργάνου του Ε.Ο.Δ.Υ., στην οποία αναφέρονται σαφή και συγκεκριμένα στοιχεία, που δικαιολογούν την ανωτέρω υπερωριακή εργασία, ο αριθμός των υπαλλήλων, το χρονικό διάστημα και οι ώρες υπερωριακής απασχόλησής τους μέσα στα όρια των πιστώσεων του προϋπολογισμού του Ε.Ο.Δ.Υ., χωρίς πρόσθετη επιβάρυνση του κρατικού προϋπολογισμού. Οι ώρες της υπερωριακής απασχόλησης του πάσης φύσεως προσωπικού του Ε.Ο.Δ.Υ. ορίζονται ανά τρίμηνο ως εξής: α. Απογευματινή υπερωριακή εργασία. Για απογευματινή υπερωριακή εργασία για τους υπαλλήλους και το πάσης φύσεως προσωπικό του Ε.Ο.Δ.Υ. οι ως άνω ώρες ορίζονται μέχρι εκατόν ογδόντα (180) ανά υπάλληλο. β. Βραδινή υπερωριακή εργασία και εργασία σε αργίες. Για το προσωπικό του Ε.Ο.Δ.Υ. και εφόσον αυτό απασχολείται βάσει νόμου σε εικοσιτετράωρη βάση, οι ως άνω ώρες ορίζονται μέχρι εκατόν σαράντα τέσσερις (144) αντίστοιχα ανά υπάλληλο.»

13. Στο άρθρο 169 του ν. 4876/2021 «Ρυθμίσεις περί COVID-19 κ.λπ.» (Α' 251) ορίζονται τα εξής: «1. Το άρθρο 11 του ν. 4790/2021 (Α' 48), περί της υπερωριακής

απασχόλησης του προσωπικού του Εθνικού Οργανισμού Δημόσιας Υγείας (Ε.Ο.Δ.Υ.), εφαρμόζεται από την 1η.1.2022 και για ένα τρίμηνο και για την εργασία καθ' υπέρβαση του υποχρεωτικού ωραρίου των εργαζομένων στις Διοικήσεις των Υγειονομικών Περιφερειών και στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Υγείας, εξαιρουμένων των υπαλλήλων που υπηρετούν στη Διεύθυνση Επιχειρησιακής Ετοιμότητας Εκτάκτων Καταστάσεων Δημόσιας Υγείας της Γενικής Διεύθυνσης Δημόσιας Υγείας και Ποιότητας Ζωής της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Υγείας του Υπουργείου Υγείας. 2. Η απογευματινή υπερωριακή εργασία για τους υπαλλήλους της παρ. 1 δεν μπορεί να υπερβαίνει τις εκατόν είκοσι (120) ώρες ανά υπάλληλο. 3. Οι σχετικές δαπάνες εκκαθαρίζονται και πληρώνονται στους δικαιούχους κατά παρέκκλιση της υπ' αρ. 2/1757/0026/10.1.2017 απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών (Β' 17), περί καθορισμού των δικαιολογητικών για την καταβολή αποζημίωσης για υπερωριακή, νυχτερινή, Κυριακών και εξαιρέσιμων ημερών εργασία, με μόνο παραστατικό τη βεβαίωση υπερωριακής απασχόλησης των υπαλλήλων, που εκδίδεται από το ηλεκτρονικό σύστημα παρουσίας υπαλλήλων.»

Σημειώνεται ότι η ισχύς του ως άνω άρθρου παρατάθηκε έως την 31 Μαρτίου 2023 δυνάμει των εξής διατάξεων: του άρθρου ενδέκατου ν.4917/2022 (ΦΕΚ Α' 67) έως την 30-6-2022, του άρθρου 11 ν.4950/2022 (ΦΕΚ Α' 128) έως την 30-9-2022, του άρθρου 33 του ν.4975/2022 (ΦΕΚ Α'187) έως την 31-12-2022 και του άρθρου 26 του ν.5007/2022 (ΦΕΚ Α' 241) έως την 31-3-2023.

Ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων:

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται, του σκοπού που εξυπηρετούν, καθώς και των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν υπόψη του Τμήματος από την ερωτώσα υπηρεσία, συνάγονται τα ακόλουθα :

14. Κατά την έννοια της διάταξης του άρθρου 28 παρ. 1 του ν. 4354/2015 και της ομοίου ρυθμιστικού περιεχομένου διάταξης του άρθρου 2 του ν. 3833/2010, με τις οποίες επαναλαμβάνεται, κατ' ουσίαν, η αρχική ρύθμιση του άρθρου 6 παρ. 1 του ν. 1256/1982 για τη θέσπιση ανώτατου ορίου στις αποδοχές των υπαλλήλων και

λειτουργιών του δηmosίου εν γένει τομέα και όπως προκύπτει από την ιστορική και συστηματική ερμηνεία των διατάξεων με τις οποίες θεσπίσθηκε διαχρονικώς το ανώτατο όριο αποδοχών, ως υποκείμενες στο τιθέμενο όριο των αποδοχών του Γενικού Γραμματέα Υπουργείου αποδοχές, πρόσθετες αμοιβές ή απολαβές, νοούνται όλες οι αμοιβές, που εισπράττουν οι υπάλληλοι και λειτουργοί του δηmosίου εν γένει τομέα για εργασία παρεχόμενη σε φορείς αυτού, ανεξάρτητα του ειδικότερου χαρακτηρισμού τους ως βασικού μισθού ή επιδόματος ή αποζημιώσεως (βλ. Γνωμοδότηση ΝΣΚ 90/2021 με παραπομπή σε ΝΣΚ 207/2009, 86, 298/2011, Πρακτικά της 3ης Γενικής Συνεδρίασης της Ολ.Ελ.Συν. της 23-2-2005).

Ο νομοθέτης θέσπισε ρητές εξαιρέσεις από το ανωτέρω ανώτατο όριο, προβλέποντας ειδικότερα στα ίδια άρθρα, ότι σε αυτό δεν συνυπολογίζεται το επίδομα υπηρεσίας στην αλλοδαπή, όπως προβλέπεται από τις ισχύουσες διατάξεις, τα προβλεπόμενα στα άρθρα 34 και 34Α του ν.2682/1999 (Α' 16) επιδόματα, αμοιβές και αποζημιώσεις, καθώς και οι αμοιβές από κάθε είδους προγράμματα χρηματοδοτούμενα από διεθνείς ή ιδιωτικούς πόρους των ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων που επιχορηγούνται και εποπτεύονται από το κράτος, καθώς και των Ε.Λ.Κ.Ε. των Α.Ε.Ι..

15. Στην αιτιολογική έκθεση του ν. 3833/2010, με τον οποίο για πρώτη φορά ως ανώτατο όριο των πάσης φύσεως αποδοχών όλων των εργαζομένων στο στενό και ευρύτερο δημόσιο τομέα τέθηκαν οι μηνιαίες αποδοχές γενικού γραμματέα υπουργείου, επί του άρθρου 2 του νόμου εκτίθενται τα εξής: *«Με τις ρυθμίσεις του άρθρου αυτού ορίζεται νέο όριο στις συνολικές αποδοχές και πρόσθετες αμοιβές ή απολαβές όλων των εργαζομένων στο στενό και ευρύτερο δημόσιο τομέα, με εξαίρεση τις δημόσιες επιχειρήσεις οι οποίες είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο και το δημόσιο ελέγχει ή κατέχει ποσοστό μικρότερο του 50% του μετοχικού τους κεφαλαίου, καθώς και εκείνες τις επιχειρήσεις που, αν και κατέχει ποσοστό μεγαλύτερο του 50%, το Δημόσιο δεν ασκεί τη διοίκηση ή διαχείριση τους. Ειδικότερα, αντί του μέχρι σήμερα ισχύοντος ορίου των αποδοχών του Προέδρου του Αρχείου Πάγου που ανέρχεται σε 8.669, καθορίζεται νέο που αντιστοιχεί στις αποδοχές του Γενικού Γραμματέα Υπουργείου, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η οικογενειακή παροχή, η αναλογία επιδομάτων εορτών και αδείας, καθώς και τα επιδόματα των παραγράφων 7, 8 και 9 του άρθρου 12 του ν.3205/2003 (δηλαδή*

5.981). Από το ανώτατο αυτό όριο προβλέπεται εξαίρεση μόνο για τις ειδικές κατηγορίες εργαζομένων στο Δημόσιο (δικαστικοί λειτουργοί, μέλη του Ν.Σ.Κ. και ιατροί του Ε.Σ.Υ.), των οποίων τα ειδικά μισθολόγια κινούνται ήδη σε όρια μεγαλύτερα του καθορισμένου και ειδικές συνθήκες άσκησης του λειτουργήματος τους επιβάλλουν τη διατήρηση των αποδοχών τους σε υψηλότερα όρια από τις αποδοχές του Γενικού Γραμματέα Υπουργείου. Παρέχεται εξουσιοδότηση ανάλογα με τα ειδικά προσόντα ή τις συνθήκες απασχόλησης λειτουργών της Δημόσιας Διοίκησης ή προέδρων Ν.Π.Δ.Δ. ή Ν.Π.Ι.Δ. για υπέρβαση του ανώτατου ορίου αποδοχών. Τέλος, ορίζεται ότι οι αποδοχές, πρόσθετες αμοιβές ή απολαβές των ανωτέρω που υπερβαίνουν το όριο αυτό αναπροσαρμόζονται αναλόγως.»

Περαιτέρω, στην αιτιολογική έκθεση του ν. 4354/2015 αναφέρεται με σαφήνεια ότι: «Με τις διατάξεις του άρθρου 28, κωδικοποιούνται και επαναλαμβάνονται οι διατάξεις περί ανωτάτου ορίου αποδοχών. Οι πάσης φύσεως αποδοχές και απολαβές όλων των λειτουργών και υπαλλήλων του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ., των Ν.Π.Ι.Δ. και των Ο.Τ.Α., με εξαίρεση τους δικαστικούς λειτουργούς και τους γιατρούς, για τους οποίους ισχύει άλλο όριο, δεν μπορούν να υπερβαίνουν τις μηνιαίες αποδοχές γενικού γραμματέα υπουργείου. Από το ανώτατο αυτό όριο εξαιρούνται πλήρως ο πρόεδρος, αντιπρόεδρος, διευθύνων σύμβουλος και τα μέλη των Δ.Σ. των νομικών προσώπων του κεφαλαίου Β΄ του ν. 3429/2005.»

16. Με τη με αριθ. πρωτ. 2/31029/ΔΕΠ/6-5-2016 Εγκύκλιο της Διεύθυνσης Εισοδηματικής Πολιτικής του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους δίνονται η εξής σαφής ερμηνεία και οι οδηγίες εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 28 του ν. 4354/2015: «Επί του άρθρου 28 Ανώτατο όριο αποδοχών Με την παρ. 1 προβλέπεται ότι οι πάσης φύσεως αποδοχές και πρόσθετες αμοιβές ή απολαβές, ή σύνταξη, που καταβάλλονται στους λειτουργούς ή υπαλλήλους ή μισθωτούς με σχέση εργασίας δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου των φορέων του άρθρου 1, των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων, της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού και του Λιμενικού Σώματος, απαγορεύεται να υπερβαίνουν τις εκάστοτε αποδοχές Γενικού Γραμματέα Υπουργείου. Οι εν λόγω αποδοχές από 1-1-2016 ανέρχονται στο ποσό των 4.631 €. Συνεπώς οι αποδοχές όλων των ανωτέρω από την ίδια ημερομηνία δεν μπορεί να υπερβαίνουν το ποσό αυτό. Στο ανωτέρω όριο δεν συνυπολογίζεται το επίδομα υπηρεσίας στην αλλοδαπή, όπως προβλέπεται από τις

ισχύουσες διατάξεις, καθώς και οι αμοιβές από κάθε είδους προγράμματα χρηματοδοτούμενα από διεθνείς ή ιδιωτικούς πόρους των ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων που επιχορηγούνται και εποπτεύονται από το Κράτος και των Ε.Λ.Κ.Ε. των Α.Ε.Ι. ...»

17. Σημειώνεται ότι το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους έχει γνωμοδοτήσει επανειλημμένα ότι ως υπαγόμενες στο τιθέμενο με τη διάταξη του άρθρου 28 του ν.4354/2015 ανώτατο όριο αποδοχές, πρόσθετες αμοιβές ή απολαβές, νοούνται όλες οι αμοιβές, που εισπράττουν οι υπάλληλοι και λειτουργοί του δημόσιου εν γένει τομέα για εργασία παρεχόμενη σε φορείς αυτού, ανεξάρτητα, τόσο του ειδικότερου χαρακτηρισμού τους ως βασικού μισθού ή επιδόματος ή αποζημιώσεως, όσο και της καταβολής τους τακτικώς ή εκτάκτως λόγω συμμετοχής τους σε επιτροπές και συμβούλια και ότι προϋπόθεση, συνεπώς, για την υπαγωγή στο τιθέμενο ανώτατο όριο, αποτελεί ο χαρακτήρας των κατά περίπτωση πάσης φύσεως αποδοχών, πρόσθετων αμοιβών ή απολαβών των υπαλλήλων και λειτουργών, ως «ανταλλάγματος» για την παροχή της εργασίας/υπηρεσίας τους προς τους φορείς του δημόσιου εν γένει τομέα [βλ.: ΝΣΚ 90/2021, 67/2020 και 63/2018 και πρβλ ΝΣΚ 3/2022 και 174/2017, από τις οποίες συνάγεται *argumentum a contrario* υπέρ της ερμηνευτικής εκδοχής ότι στο ανώτατο όριο αποδοχών εμπίπτουν όλες οι αμοιβές που εισπράττουν οι υπάλληλοι και λειτουργοί του δημόσιου εν γένει τομέα για εργασία παρεχόμενη σε φορείς αυτού, ανεξάρτητα του ειδικότερου χαρακτηρισμού τους ως βασικού μισθού ή επιδόματος ή αποζημιώσεων. Με τις δύο τελευταίες έγινε ειδικότερα, αντίστοιχα, δεκτό ότι «Οι αμοιβές των μελών του Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (ΔΕΠ) των Ανωτάτων Στρατιωτικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΑΣΕΙ) που προέρχονται από τη συμμετοχή τους σε ερευνητικά ή μεταπτυχιακά προγράμματα Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΑΕΙ) χρηματοδοτούμενα αποκλειστικά από διεθνείς ή ιδιωτικούς πόρους, δεν υπόκεινται στο προβλεπόμενο από το άρθρο 104 παρ. 2 του Συντάγματος ανώτατο όριο πρόσθετων αποδοχών ή απολαβών» και ότι «Οι αμοιβές των μελών ΔΕΠ των Πανεπιστημίων, που προέρχονται από συμμετοχή τους σε κάθε είδους προγράμματα των Ε.Λ.Κ.Ε. των Α.Ε.Ι. και χρηματοδοτούνται αποκλειστικά από διεθνείς ή ιδιωτικούς πόρους, δεν αποτελούν αμοιβές από κατοχή δεύτερης θέσεως,

αλλά παρεχόμενη, επιτρεπτή άσκηση ελευθέριου επαγγέλματος, στο πλαίσιο της κύριας οργανικής τους θέσης και συνεπώς δεν υπόκεινται σε ανώτατο όριο.»].

18. Παγίως η νομολογία του Συμβουλίου της Επικράτειας και του Αρείου Πάγου εκλαμβάνει ως συμπεριλαμβανόμενες στο σύνολο των αποδοχών της οργανικής θέσης τις αποδοχές - απολαβές για υπερωριακή απασχόληση (ΣτΕ Ολ 827/2010, ΣτΕ 1617/2015, 4135/2015, 2801/2011, ΑΠ 229/2003). Ενδεικτικά, σύμφωνα με την απόφαση 1617/2015 του Συμβουλίου της Επικρατείας «η κρίση ότιηδιάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 104 του Συντάγματος προϋποθέτει την κατοχή περισσότερων της μιας θέσεων και δεν αφορά την περίπτωση κατοχής μιας και μόνο θέσης, συνάγεται και από το ότι οι «πρόσθετες αποδοχές ή απολαβές» συγκρίνονται προς το «σύνολο των αποδοχών της οργανικής θέσης», στις οποίες προφανώς περιλαμβάνονται και οι αποδοχές για υπερωριακή αποζημίωση, εφόσον δεν γίνεται διάκριση μεταξύ των αποδοχών αναλόγως του χαρακτηρισμού τους» (σκέψη 7 της ΣτΕ 1617/2015 με εκεί παραπομπή σε ΣτΕ 827/2010 Ολομ., 2801/2011 κ.ά.).

19. Όπως προκύπτει από τα ανωτέρω, στο ανώτατο όριο των μηνιαίων αποδοχών του Γενικού Γραμματέα Υπουργείου υπάγονται όλες οι αμοιβές, πρόσθετες αποδοχές ή απολαβές που εισπράττουν οι υπάλληλοι και λειτουργοί του δημόσιου εν γένει τομέα για εργασία παρεχόμενη σε φορείς αυτού, ανεξάρτητα του ειδικότερου χαρακτηρισμού τους ως βασικού μισθού ή επιδόματος ή αποζημιώσεως.

20. Η πρόβλεψη της υπερωριακής απασχόλησης των εργαζόμενων στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Υγείας με τις διατάξεις των άρθρων 11 του ν. 4790/2021 και 169 του ν. 4876/2021 για την αντιμετώπιση των έκτακτων αναγκών του κορωνοϊού COVID-19, δεν διαφοροποιεί τον χαρακτήρα αυτής της απασχόλησης ως υπερωριακής, ούτε τον χαρακτήρα της οφειλόμενης γι' αυτή αποζημίωσης. Αντίθετο συμπέρασμα δεν μπορεί να συναχθεί από τις διατάξεις των άρθρων 11 του ν. 4790/2021 και 169 του ν. 4876/2021, με τις οποίες προβλέφθηκε η υπερωριακή απασχόληση των εργαζόμενων στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Υγείας. Τούτο διότι, με τις διατάξεις αυτές δεν προβλέπεται η περίπτωση/δυνατότητα καταβολής αποζημίωσης για υπερωριακή εργασία για την αντιμετώπιση των έκτακτων αναγκών του κορωνοϊού COVID-19, καθ' υπέρβαση του προβλεπόμενου

στο άρθρο 28 παρ. 1 του ν. 4354/2015 ανώτατου ορίου αποδοχών του Γενικού Γραμματέα Υπουργείου.

21. Κατά το ερώτημα, οι πάσης φύσεως αποδοχές ταυτίζονται με τις τακτικές αποδοχές. Πλην όμως, αποδοχές της οργανικής θέσης κατά το άρθρο 104 παρ. 2 του Συντάγματος είναι οι τακτικές, δηλαδή οι παγίως καταβαλλόμενες, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, αποδοχές (μισθοί, επιδόματα κ.λπ.) της οργανικής θέσης των εκεί αναφερόμενων υπαλλήλων, πρόσθετες δε αποδοχές ή απολαβές των ίδιων υπαλλήλων, που δεν μπορούν να είναι κατά μήνα ανώτερες από το σύνολο των αποδοχών της οργανικής τους θέσης, αποτελούν οι κάθε φύσης και μορφής αποδοχές, αμοιβές ή αποζημιώσεις και γενικά απολαβές πέρα από τις «τακτικές», με την έννοια που προσημειώθηκε, της οργανικής τους θέσης, όπως οι αποζημιώσεις για υπερωριακή εργασία, ανεξάρτητα από την αιτία και τον τύπο που παρέχονται στους μισθωτούς αυτούς είτε από την κύρια οργανική τους θέση είτε από δεύτερη θέση ή απασχόληση.²

22. Συνοψίζοντας, όπου ο νομοθέτης θέλησε να θεσπίσει εξαιρέσεις από το ανώτατο όριο αποδοχών, τόσο αναφορικά με το είδος των απολαβών των υπαλλήλων και λειτουργών του δημόσιου εν γένει τομέα για εργασία παρεχόμενη σε φορείς αυτού που εμπίπτουν σε αυτό, όσο και με τις κατηγορίες των υπαλλήλων και λειτουργών του δημοσίου τομέα που υπάγονται στο ρυθμιστικό του πεδίο, το όρισε ρητά, όπως αυτό προκύπτει προεχόντως από το ίδιο το γράμμα των διατάξεων του άρθρου 28 του ν. 4354/2015, στην παράγραφο 1 εδ. β του οποίου ορίζονται τα επιδόματα που εξαιρούνται και στην παράγραφο 3 του οποίου ορίζονται οι εξαιρούμενες κατηγορίες λειτουργών εργαζομένων σε δημόσιους φορείς και, στην προκειμένη περίπτωση, δεν προέβλεψε εξαιρέσεις με τις διατάξεις των νόμων 4790/2021 και 4876/2021.

Απάντηση:

Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, στο ερώτημα που υποβλήθηκε, προσήκει, κατά την ομόφωνη γνώμη του Τμήματος, η εξής απάντηση: Στο ανώτατο όριο αποδοχών του άρθρου 28 του ν. 4354/2015 (Α' 176) προσμετρώνται οι πάσης φύσεως αποδοχές

² Α.Ι. Τάχος- Ι.Λ. Συμεωνίδης «Ερμηνεία Υπαλληλικού Κώδικα», Εκδ. Σάκκουλα 2007, άρθρο 41, σελ. 644 - 645

εργασίας, τόσο αυτές που οφείλονται για παρεχόμενη εργασία εντός του προβλεπόμενου ωραρίου του υπαλλήλου, όσο και οι αποζημιώσεις για υπερωριακή απασχόληση των υπαλλήλων για παρεχόμενη εργασία για έκτακτες και εξαιρετικές υπηρεσιακές ανάγκες.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 07-04-2023

Ο Πρόεδρος

Η εισηγήτρια

Γεώργιος Κανελλόπουλος
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Αδαμαντία Λάμπρου
Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.